

**Position paper College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) t.b.v.
Deskundigenbijeenkomst waterkwaliteit Eerste Kamer op 2 juli 2024.**

Het [Ctgb](#) is de Nederlandse toelatingsautoriteit voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) is het Ctgb onafhankelijk in zijn oordeelsvorming en neemt besluiten over de toelating van middelen gebaseerd op wetenschappelijke data binnen het wettelijke kader.

De goedkeurings- en toelatingsprocedure voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Aan een besluit tot toelating gaat een strenge beoordelingsprocedure vooraf. De Europese verordeningen voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn gebaseerd op het voorzorgsbeginsel: een middel mag pas worden toegelaten als is aangetoond dat het veilig is volgens de geldende kaders. De toelatingsprocedures zijn vastgelegd in Europese regelgeving en bestaan uit twee stappen:

- Een werkzame stof wordt op Europees niveau beoordeeld in een proces waarin experts van alle lidstaten mee-oordelen. De Europese Commissie beslist over het wel of niet goedkeuren na consultatie van het permanent comité voor gewasbeschermingsmiddelen of biociden waarin de lidstaten zijn vertegenwoordigd. Voor gewas wordt dit proces begeleid door de Europese Voedselveiligheidsautoriteit EFSA, voor biociden door het Europese Chemicaliën Agentschap ECHA.
- Een middel op basis van een goedgekeurde werkzame stof wordt tevens op Europees niveau beoordeeld, veelal gevolgd door een nationaal besluit over toelating. Voldoet een middel niet aan de eisen, dan wijst het Ctgb de aanvraag (gedeeltelijk) af. Het Ctgb stelt bij de toelating het wettelijk gebruiksvoorschrift vast. Daarin staat hoe het middel moet worden gebruikt en welke maatregelen de gebruiker in acht moet nemen.

Stoffen en middelen worden periodiek herbeoordeeld, zodat zij aan nieuwe wetenschappelijke inzichten kunnen worden getoetst.

De beoordeling is gebaseerd op wetenschappelijke principes en inzichten

De onderdelen waarop een werkzame stof of een middel moet worden getoetst zijn vastgelegd in Europese regelgeving. Hoe de toelatingsautoriteiten de verschillende onderdelen moeten beoordelen is vastgelegd in wetenschappelijk gefundeerde Europese richtsnoeren. Op deze manier zijn de veiligheidsnormen voor alle burgers in de EU en het speelveld voor producenten en gebruikers in de EU gelijk.

Gevaar, blootstelling en risico zijn begrippen die een belangrijke rol spelen bij de beoordeling van de veiligheid van stoffen en middelen. Gevaar gaat over de effecten die stoffen of middelen *kunnen* hebben. Of een gevaar *daadwerkelijk* leidt tot ongewenste effecten op mens en milieu is afhankelijk van de mate van blootstelling door het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel. Gevaar en blootstelling bepalen samen hoe groot het risico is. Voor elke stof zijn normen vastgesteld, gebaseerd op de studies die de meest kritische effecten laten zien. Daar wordt nog een veiligheidsfactor bovenop gezet. Bij de beoordeling wordt getoetst of de blootstelling lager is dan de vastgestelde norm. In dat geval wordt het gebruik als veilig beschouwd. Vaak schrijft het Ctgb maatregelen voor om de blootstelling te beperken.

Het Ctgb toetst op waterkwaliteit

Nederland is een waterrijk land. Gewasbeschermingsmiddelen of biociden komen vanuit landbouw, industrie, mest of via de riolering in het water terecht, maar worden ook vanuit het buitenland naar onze delta aangevoerd. Waterkwaliteit is een belangrijk onderdeel van de risicobeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het gaat dan zowel om oppervlaktewater en grondwater als het drinkwater dat uit beide wordt gewonnen.

Met modellen schat het Ctgb in hoeveel van een stof in oppervlakte- en grondwater en bij innamepunten voor drinkwater terecht kan komen. We toetsen dan of deze hoeveelheid risico's met zich meebrengt voor mens en milieu (waterorganismen). Voor grondwater en drinkwater toetsen we aan wettelijk vastgelegde normen; voor oppervlaktewater leidt het Ctgb zelf de normen voor waterorganismen af (het toelatingscriterium). We doen dat op basis van wetenschappelijke studies over het effect van een stof op het meest gevoelige waterorganisme.

In Nederland wordt de waterkwaliteit grondig gemonitord. Het Ctgb betreft monitoringsgegevens ook bij de beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Onze werkwijze scherpen we op dit moment aan. Er loopt een consultatie van een beleidsregel waarmee het Ctgb definieert wanneer normoverschrijdingen structureel zijn en aanleiding geven om bestaande toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen tussentijds te herzien. Dit kan ertoe leiden dat we extra maatregelen voorschrijven om het oppervlaktewater te beschermen of een toelating inperken of intrekken.

Er wordt gewerkt aan een oplossing voor de discrepantie in normen voor oppervlaktewater

Voor oppervlaktewater bestaan twee normenstelsels: de hiervoor genoemde toelatingscriteria voor werkzame stoffen op grond van de Europese gewasbeschermingsmiddelen- en biociden verordening en de stofnormen afgeleid onder de Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze normen verschillen regelmatig van elkaar en de KRW-normen zijn vaak strenger. Het Ctgb toetst niet vooraf aan de KRW-normen, omdat we volgens de Europese verordeningen werken.

In Nederland is destijds gekozen om in te zetten op gebruiks- en emissiereductie om de KRW-doelen te halen. Voor gewasbeschermingsmiddelen betekent dit dat indien er overschrijdingen zijn van KRW-normen én er een aannemelijke relatie is met het toepassen van specifieke middelen, op vrijwillige basis een emissiereductieplan wordt opgesteld door de toelatinghouder samen met de ministeries van I&W en LNV. Het Ctgb is hierbij niet betrokken. Tevens zijn in het KRW impulsprogramma van het ministerie van I&W voor zowel biociden als gewasbeschermingsmiddelen acties gedefinieerd.

Gezien de achterblijvende waterkwaliteit heeft de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur onder andere geadviseerd om te bezien hoe de toelating van gewasbeschermingsmiddelen in overeenstemming kan worden gebracht met de normen van de KRW, zodat het Ctgb ook aan de KRW-normen kan toetsen. Het Ctgb heeft de ministeries van LNV en I&W geadviseerd op welke manier dat vorm gegeven kan worden. De minister van LNV heeft in zijn kamerbrief van 25 juni 2024 laten weten dat hij en zijn collega van I&W van plan zijn een wijziging van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden voor te bereiden, zodat het Ctgb een juridische grondslag krijgt voor het vooraf toetsen aan de KRW-normen bij de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en voor het herzien van bestaande toelatingen. Parallel hieraan wordt een geschikte beoordelingsmethodiek ontwikkeld die zal worden vastgelegd in de regeling.